

3. Zagadnienia związane z prawem pomocy

W 2007 roku do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wpłynęło ogółem 3.000 wniosków o przyznanie prawa pomocy, z czego 1.962 wnioski uwzględniono, a w 714 sprawach odmówiono przyznania prawa pomocy.

Podstawową przyczyną oddalenia wniosków o przyznanie prawa pomocy była oczywiście sytuacja materialna wnioskodawców, umożliwiającą, w ocenie Sądu, poniesienie kosztów postępowania bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla wnioskodawcy i rodziny. Jedynie sporadycznie korzystano z art. 247 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, przewidującego konieczność oddalenia wniosku o przyznanie prawa pomocy w sprawie, w której zachodzi oczywista bezzasadność skargi.

Przyczynami odmowy przyznania osobom fizycznym prawa pomocy, w przeprowadzonych w 2007 r. postępowaniach było:

1. niewskazanie braku środków na pokrycie kosztów sądowych,
2. uzyskiwanie stałych dochodów i wywiązywanie się z innych zobowiązań finansowych,
3. niewykorzystanie możliwości finansowych,
4. wielokrotne składanie wniosku o przyznanie prawa pomocy w niezmienionych okolicznościach faktycznych.

Część wniosków nadal składana była przez skarżących, będących osobami fizycznymi, bez wypełnienia urzędowego formularza PPF. W takiej sytuacji, formularze przesyłane były wnioskodawcy wraz z wezwaniem do jego wypełnienia i przesłania do Sądu w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania. Rzadko zdarzało się, aby wnioskodawca nie reagował na wezwanie Sądu, czy rezygnował ze złożenia wniosku na formularzu. Czasem tylko strona informowała Sąd, że wycofuje się i nie złoży formularza. W takich sytuacjach wnioski pozostawiano bez rozpoznania (np. w sprawie o **sygn. akt II SA/Wa 694/07**, czy w sprawie o **sygn. akt II SA/Wa 717/06**).

Na tle art. 244 § 2 ww. ustawy, w dalszym ciągu, pojawiają się problemy związane ze stosowaniem tego przepisu, zwłaszcza w części uprawnień strony do określenia zakresu pełnomocnictwa udzielonego pełnomocnikowi z urzędu.

Najbardziej jaskrawym tego przykładem była sprawa o **sygn. akt II SO/Wa 161/06**, gdzie skarżący, któremu przyznano prawo pomocy w zakresie całkowitym, udzielił wyznaczonemu adwokatowi z urzędu pełnomocnictwa do niektórych tylko czynności w postępowaniu. Pełnomocnictwo to nie obejmowało, w szczególności, upoważnienia do odbioru pism kierowanych do skarżącego w postępowaniu sądowym. W tej sytuacji pełnomocnik z urzędu zwrócił się do właściwej Okręgowej Rady Adwokackiej o zwolnienie go z funkcji, gdyż - w jego ocenie - zawarte ograniczenie uniemożliwiło należyte wykonywanie obowiązków pełnomocnika z urzędu. Jednocześnie, Sąd respektując złożone pełnomocnictwo, doręczał korespondencję na adres skarżącego.

Sytuacja taka z punktu widzenia instytucji prawa pomocy, w zakresie przyznania pełnomocnika z urzędu, a także ekonomii procesowej, jest trudna do zaakceptowania (np. ograniczenie pełnomocnictwa lub zmiana pełnomocnika powoduje upływ terminów procesowych, o przywrócenie których strona następnie wnosi, wskazując, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy).

Wnioski o przyznanie prawa pomocy składały również osoby prawne. Przyznanie prawa pomocy osobom prawnym, stosownie do przepisu art. 246 § 2 P.p.s.a., miało miejsce między innymi w przypadku, w którym strona skarżąca nie posiadała na rachunku bankowym środków pieniężnych, nie osiągając zarazem żadnego dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej, jak również nie mając możliwości dysponowania środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunku bankowym z uwagi na ich zajęcie przez organ egzekucyjny (tak np. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 104/07**).

Ponadto przyznawano prawo pomocy wobec skarżącego, będącego uczestnikiem postępowania upadłościowego, gdy wpływające środki finansowe służyły zaspokojeniu wierzycieli (np. w sprawach o **sygn. akt VI SA/Wa 957/07** oraz **VI SA/Wa 774/07**).

Przyznano także prawo pomocy w sytuacji poniesienia przez osobę prawną straty z prowadzonej działalności gospodarczej, przy jednoczesnym braku środków na rachunkach bankowych (np. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 1186/06**). Jednakże sama okoliczność odnotowania przez stronę skarżącą straty z prowadzonej działalności gospodarczej nie przesądzała o przyznaniu jej prawa pomocy, w szczególności, jeżeli strata ta stanowiła jedynie znikomy ułamek przychodów spółki, a z przedstawionego przez spółkę wyciągu z rachunku bankowego wynikało, że

znajdują się na nim środki w zupełności wystarczające do pokrycia pełnych kosztów postępowania (tak w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 139/07**).

Również wystąpienie debetu na jednym z posiadanych przez stronę skarżącą rachunków bankowych nie stanowiło okoliczności uzasadniającej przyznanie jej prawa pomocy, gdyż spółka z dużą częstotliwością obracała znacznymi sumami.

Przyczyną odmowy przyznania prawa pomocy było także niewykazanie lub niedostateczne udokumentowanie przez stronę braku niezbędnych środków na ponoszenie kosztów postępowania (np. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 230/07**).